

בית המשפט המחוזי בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים

רמ"ש 18027-01-22

בפני כב' השופט ניצן סילמן

המבקשת

פלונית

ע"י ב"כ עו"ד מטאנס

נגד

המשיב

אלמוני

ע"י ב"כ עו"ד קניר

חקיקה שאוזכרה:

תקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט-2018: סע' 149

מיני-רציו:

* בדין קבע בימ"ש קמא כי יש להחיל עקרונות שהותוו בבע"מ 919/15 חרף שמדובר בצדדים שאינם יהודים, תוך התייחסות להכנסות הצדדים וזמני השהות של הקטינים עמם. המגמה הנוהגת היום בפסיקה היא ליישום עיקרון שוויון מגדרי שנקבע בהלכת בע"מ 919/15 כך שימצא ביטוי גם בחיוב דמי מזונות עפ"י הדין האישי, תוך ראיית התא המשפחתי ושקלול הכנסות שני הצדדים וחלוקת זמן הורי, מתוך מטרה לספק לקטינים רמת חיים נאותה אליה הורגלו בשני הבתים.

* משפחה – מזונות – דין אישי

* משפחה – מזונות – נוצרים אורתודוקסים

* משפחה – מזונות ילדים – בעקבות בעמ' 919/15

* משפחה – מזונות – מזונות זמניים

* משפחה – הסדרי שהות – הרחבתם

מנישואי הצדדים, נוצרים אורתודוקסיים, נולדו 4 ילדים, 3 מהם קטינים. במסגרת תביעת האם למזונות ומדור, הוגשה בקשה לפסיקת מזונות זמניים. השופטת קמא הורתה על הרחבת זמני שהות האב עם הקטינים כך שישוהו עמו 35% מהזמן. אשר למזונות זמניים, נקבע כי בשים לב לגילם של הקטינים, הלכת בע"מ 919/15 צריכה לחול במקרה דנן מכוח עקרון השוויון וחרף העובדה כי מדובר בצדדים אורתודוקסים. בשים לב לזמני השהות, לגיל הקטינים ולהכנסות ההורים, חויב המשיב בתשלום מזונות בסך של 1000 ₪ לכל קטין. כמו כן חויבו הצדדים בחלקים שווים בהוצאות חינוך ורפואה. מכאן הבר"ע.

ביהמ"ש המחוזי דן בבקשה כבערעור, ודחה את הערעור:

ראשית, בכל הנוגע להרחבת זמני שהות האב עם הקטינים – בשלב זה, חלה חזקת הורות תקינה של הצדדים. ודוק, האם עצמה בירכה יוזמת האב להרחבת זמני השהות, והקטינים שהו עם האב טרם נקיטת הליכים 4 לילות בשבוע, ולאחר מכן ימי ג' ללא לינה וימים חמישי-שישי. כמו כן, נעלה מספק כי הרחבת זמני השהות עולה בקנה אחד עם טובת הקטינים. הדברים אמורים מקל וחומר, משעולה כי כיום הצדדים נוהגים בפועל בהתאם להחלטת ביהמ"ש קמא וזמני השהות של האב עם הקטינים למעשה הורחבו, ולכן, ודאי שאין עילה בשלב זה להתערב לצמצומם. זאת ועוד, אמנם קביעת ביהמ"ש קמא נעשתה במסגרת בקשה למזונות זמניים ובהעדר נקיטת הליך עצמאי, אולם מהטעמים הנ"ל, ובהתחשב בעובדה כי סופו של יום לא מדובר בשינוי קיצוני בזמני השהות אשר מתקיימים כיום בפועל ומזה זמן, לא נמצא מקום להתערב.

שנית, עסקינן בהחלטה למזונות זמניים. הלכה היא כי קביעת גובה מזונות היא עניין הנגזר מנסיבות המקרה הקונקרטי, ולפיכך התערבות ערכאת הערעור בהחלטות הערכאה הדיונית, אשר לה הכלים לבחון סוגיות מעין אלה, מצומצמת ביותר. הדברים נכונים ביתר שאת משמדובר בהחלטה זמנית, שמתבצע נשענת על ממצאים עובדתיים חלקיים, וככל שיתברר מסגרת הליך שמיעת התיק כי נפלה טעות, ניתן יהיה לשנות זאת לעבר ולעתיד. בנסיבות דנן, לא נמצא כי בהחלטת בימ"ש קמא, בקביעת גובה דמי המזונות בהתחשב בהכנסות לכאוריות של הצדדים, יש משום טעות המחייבת התערבות כבר בשלב זה של ערכאת הערעור.

שלישית, בדין קבע ביהמ"ש קמא כי יש להחיל עקרונות שהותו בבע"מ 919/15 חרף שמדובר בצדדים שאינם יהודים, תוך התייחסות להכנסות הצדדים וזמני השהות של הקטינים עמם. המגמה הנוהגת היום בפסיקה היא ליישום עיקרון שוויון מגדרי שנקבע בהלכת בע"מ 919/15 כך שימצא ביטויו גם בחיוב דמי מזונות עפ"י הדין האישי, תוך ראיית התא המשפחתי ושקלול הכנסות שני הצדדים וחלוקת זמן הורי, מתוך מטרה לספק לקטינים רמת חיים נאותה אליה הורגלו בשני הבתים. יובהר, כי חישוב גובה המזונות בהתאם למתווה שנקבע בבע"מ 919/15 היה מביא לתוצאה שונה לחלוטין, וסכומים הנמוכים משמעותית מהסכום שנקבע. שיעור המזונות שנפסק מיישם כהלכה את רוח העקרונות שהותו בבע"מ 919/15 תוך התחשבות בדין החל על הצדדים והתייחסות קונקרטית והוגנת במכלול הנסיבות דכאן.

רביעית, אין עילה ומקום להתערבות בשלב זה בהחלטה לפסיקת מזונות זמניים ממועד הגשת התביעה, משנקבע מפורשות כי אין באמור כדי למנוע הכרעה בטענות הצדדים בכל הנוגע לתקופת עבר במסגרת שמיעת התיק.

חרף האמור, משהתקבלה החלטה בסוגיית המזונות הזמניים ללא קיום דיון, ומשאינו בשלב זה צפי למועד דיון קרוב, ראוי ונכון כי ביהמ"ש יאפשר לצדדים להשמיע טענותיהם, וישקול בלב פתוח הנושא מחדש.

פסק דין

בקשת רשות ערעור על החלטת ביהמ"ש לענייני משפחה (כב' השופטת באום) מיום 2.1.22 בסוגיית מזונות זמניים.

רקע עובדתי בקליפת האגוז –

1. הצדדים נוצרים אורתודוקסיים אשר נישאו ביום XXX ונפרדו ביום XXX.
2. מנישואי הצדדים נולדו ארבעה ילדים, שלושה מהם הקטינים, ילידי שנים 2005, 2010 ו-2011.
3. מסגרת תביעת האם למזונות ומדור, הוגשה בקשה לפסיקת מזונות זמניים.
4. מסגרת הבקשה טענה המבקשת כי הוצאות מדור ואחזקתו עומדות על כ- 6000 ₪, מתוכם 4000 ₪ דמי שכירות, בעוד המשיב נותר לגור בבית הצדדים; הכנסתה הינה בסך 26,000 ₪; המשיב מנהל משרד עצמאי יחד עם אחיו; המשפחה טרם הפירווד חיה ברמת חיים גבוהה; צרכי הקטינים עומדים על 2,600 ₪ לקטין; בהתאם לדין האישי החל על הצדדים, על המשיב לשאת במזונות המבקשת והקטינים ומדורם, וכן בהוצאות החינוך והבריאות.
5. המשיב בתגובתו טען כי המבקשת משתכרת פי 3 ממנו והכנסתה עומדת על כ- 31,000 ₪ נטו, בעוד השתכרותו עומדת על כ- 11,000 ₪ נטו; צרכי הקטינים לא הוכחו, והסכומים הנטענים מופרזים; המבקשת לא נתנה כל משקל לזמני שהות של האב עם הקטינים וגובה הכנסתה; הבן הבגיר מתגורר עם האב והוא נושא בכל הוצאותיו; בהתאם לדין האישי, על האב לשאת במזונות הקטינים, למעט במקרים בהם האישה אמידה כבמקרה דנן; חיוב האם במזונות קטינים צריך להיעשות גם מתוך המגמה בפסיקה להשוואת הדין והעדר אבחנה בין מזונות קטין יהודי, מוסלמי ונוצרי; על האם לשאת ב- 75% מהוצאות חריגות בהתאם ליחס ההכנסות.
6. המשיב טען, כי נכון למועד הגשת הבקשה זמני שהות של הקטינים עמו היו בימים ד עד ו בשבוע, ועתר להרחבתם כך ששבוע אחד יהיו עמו בימים הנ"ל ובשבוע לאחר מכן יהיו עמו מיום ד עד מוצ"ש (תוספת שני לילות בחודש). המבקשת טענה כי האב שוהה עם הקטינים בימי ג' עד שעות הערב, ובימי חמישי עד שישי. עם זאת, האם בירכה על יוזמת האב להרחבת זמני שהות, אולם טענה כי יש לתאם זאת עם הקטינים ולהסדיר את הימים בהידברות ומו"מ. עוד נטען, כי האב לא נקט כל הליך בסוגיית זמני שהות ומבקש להסדירם מסגרת בקשה למזונות זמניים, ככל הנראה ממניעים כלכליים.
7. ביהמ"ש קמא בהחלטתו מיום 2.1 קבע כדלקמן – בעניין זמני שהות, נדחתה טענת האם כי יש לקבל עמדת הקטינים להרחבתם, משהסכמה בעניין היא של ההורים ואין מקום לערב את הילדים. כמו כן, אין בתוספת של שני לילות בחודש משום שינוי משמעותי הטעון עמדת הקטינים.

אשר לטענת המבקשת כי האב לא נקט כל הליך בעניין ובקשתו להרחבת זמני השהות נבעה מסיבות כלכליות, הפנה ביהמ"ש קמא לאמירות ביהמ"ש העליון [בע"מ 919/15](#) [פורסם בנבו] לפיהן הורה הסבור כי "ירוויח" מבחינה כספית אם ילדיו ישהו עימו יותר זמן – עושה מקח טעות, שכן ההפך הוא הנכון: זמני שהות רחבים יותר בהכרח מביאים לאפשרויות עבודה מצומצמות יותר.

על כן, לאור הסכמת הצדדים, הורתה כב' השופטת קמא על הרחבת זמי שהות האב עם הקטינים כך שהחל מחודש 1/22 ישוה עמו כבקשתו, 5 לילות בשבועיים, המהווים 35% מהזמן.

אשר למזונות זמניים, נקבע כי בשים לב לגילם של הקטינים, הלכת [בע"מ 919/15](#) [פורסם בנבו] צריכה לחול במקרה דנן מכוח עקרון השוויון וחרף העובדה כי מדובר בצדדים אורתודוקסים.

כב' השופטת קמא העמידה הכנסות הצדדים בהתאם לנתונים שהוצגו על סך 26,000 ₪ נטו לאם, ו-19,000 ₪ נטו לאב. בשים לב לזמני השהות, לגילם של הקטינים ולהכנסות ההורים, חויב המשיב בתשלום מזונות בסך של 1000 ₪ לכל קטין. כמו כן, חויבו הצדדים בחלקים שווים בהוצאות חינוך ורפואה.

ביהמ"ש קמא החיל החיוב במזונות מחודש 10/21, אולם קבע כי אין בכך כדי למנוע בחינת טענות הצדדים ביחס לתקופת עבר מהלך שמיעת הראיות בתיק. נוכח הליכים נוספים שמנהלים הצדדים, לא נקבע מועד לדיון, אלא לאחר שיתר ההליכים יהיו בשלים לכך. ככל שמי מהצדדים סבור כי קיים צורך לקדם הליך זה בנפרד, הוא נדרש להגיש בקשה מתאימה ויקבע מועד לדיון.

טענות המבקשת –

8. התערבות ערכאת הערעור מתבקשת לאור החלטות משפטיות שנפלו בהחלטת ביהמ"ש קמא, לרבות הקביעה בחוסר סמכות בעניין זמני השהות, העדר כל התייחסות לחיוב המשיב במדור הקטינים, והחלת הלכת [בע"מ 919/15](#) [פורסם בנבו] על צדדים שאינם יהודים.
9. דמי המזונות שנפסקו נמוכים באופן חריג, ואף נמוכים ממזונות המינימום שנקבעו בפסיקה.
10. הדין החל בנסיבות דנן הוא חוק המשפחה הביזנטי, לפיו האב חב במזונות האישה והקטינים, למעט במקרים חריגים כאשר האב עני ואינו יכול לפרנס ילדיו.

11. אמנם, פסיקה החילה חלק מעקרונות [בע"מ 919/15](#) [פורסם בנבו] על צדדים שאינם יהודים, אולם בין זה לבין החלת הלכת [בע"מ 919/15](#) [פורסם בנבו] על מי שאינם יהודים והם עדה מוכרת בישראל והדין שלהם אינו מותיר "חלל" בעניין מזונות קטינים, רחוקה הדרך.
12. ביהמ"ש קמא התעלם מהוצאות החוג של הקטין, וטיפול פיזיותרפיה של הקטינה, וכן מהוצאות מדור ואחזקתם כפי שפירטה והוכיחה המבקשת.
13. המשיב נותר להתגורר בדירת הצדדים, ללא תשלום הוצאות מדור, משהמשכנתא נפרעה.
14. טעה ביהמ"ש קמא משהחיל החיוב במזונות מחודש 10/21, כאשר המשיב נמנע מתשלום מזונות ממועד פרידת הצדדים בחודש XXX, ומקל וחומר ממועד פתיחת הליך י"ס בחודש XXX
15. המבקשת לא נתנה הסכמתה להסדר זמני השהות שהוצע ע"י המשיב, ועל כן, בהעדר הסכמה ו/או בהעדר הליך עצמאי כל החלטה בעניין היא החלטה הניתנת בחוסר סמכות ויש לבטלה.
- טענות המשיב –**
16. בשים לב לגילאי הקטינים והפער בהשתכרות הצדדים, אין עילה להתערבות בהחלטת ביהמ"ש קמא.
17. יישום הלכת [בע"מ 919/15](#) [פורסם בנבו] בנסיבות התיק דנן, היה מביא לסכום מזונות של 1000 ₪ בגין שלושת הקטינים.
18. המזונות שנפסקו ראויים ואף גבוהים בשים לב לנסיבות, כשגם יישום הדין האישי, בהתאם לעקרונות הדין האזרחי ובשים לב לזמני השהות של הצדדים עם הקטינים ויכולות השתכרותם, אינו מוביל לתוצאה המצדיקה התערבות ערכאת הערעור.
19. המבקשת לא הוכיחה צרכי הקטינים והסכומים המופרזים בכתב תביעתה.
20. המדור ששכרה המבקשת אינו קרוב להיות ריאלי, בשים לב לכך כדי מדובר בעיר XXX והשכרת דירת 4 חדרים מוערכת לכל היותר בכ - 3000 ₪.
21. בהתאם לדין האישי החל על הצדדים, חיוב המזונות מוטל על האב למעט במקרים בהם האם אמידה, כבמקרה דנן. כאשר הדין האישי מתנגד עם עקרונות הדין הישראלי, קיימת לביהמ"ש הסמכות ואף החובה להתאים ככל האפשר בין הדינים

22. כיום בפועל מזה כחודש מתקיימים זמני שהות הקטינים עם האב בהתאם להחלטת ביהמ"ש קמא, ומשמדובר בשינוי מינורי של הוספת לילה אחד בשבועיים יש להותיר ההחלטה על כנה.

23. מועד תחילת החיוב במזונות הינו בשיקול דעתו של ביהמ"ש קמא

– הכרעה

24. לאחר עיון בבקשה ובתשובה, שוכנעתי ליתן רשות ערעור מכח סמכותי על-פי [סעיף 149 לתקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט](#) 2018, לדון בבקשה כבערעור ולדחות הערעור לגופו, מהנימוקים להלן –

ראשית, בכל הנוגע להרחבת זמני שהות האב עם הקטינים – בשלב זה, חלה חזקת הורות תקינה של הצדדים. ודוק, האם עצמה בירכה יוזמת האב להרחבת זמני השהות, והקטינים שהו עם האב טרם נקיטת הליכים 4 לילות בשבוע, ולאחר מכן, ימי ג' ללא לינה וימים חמישי-שישי (יובהר, שהצדדים חלוקים על הסיבות לשינוי זמני השהות, כאשר כל אחד מטיל האשם לפתחו של האחר).

כמו כן, נעלה מספק כי הרחבת זמני השהות עולה בקנה אחד עם טובת הקטינים, ובדין קבע ביהמ"ש קמא כי ההסדר עניינו להורים ואין מקום לעירובם של הקטינים ועמדתם בסוגיה. הדברים אמורים מקל וחומר בנסיבות דנן, משעולה כי כיום הצדדים נוהגים בפועל בהתאם להחלטת ביהמ"ש קמא וזמני השהות של האב עם הקטינים למעשה הורחבו, ועל כן, וודאי שאין עילה בשלב זה להתערב לצמצומם.

זאת ועוד, אמנם קביעת ביהמ"ש קמא נעשתה מסגרת בקשה למזונות זמניים ובהעדר נקיטת הליך עצמאי, אולם, מהטעמים המפורטים לעיל, ובהתחשב בעובדה כי סופו של יום לא מדובר בשינוי קיצוני בזמני השהות אשר כאמור מתקיימים כיום בפועל ומזה זמן, איני רואה להתערב.

ככל שיעלה הצורך, בפני הצדדים האפשרות לעתור להסמכת לשכת הרווחה ועו"ס בקביעת זמני השהות ו/או נקיטת הליך בהתאם.

שנית, נזכיר כי עסקינן בהחלטה למזונות זמניים. הלכה היא, כי קביעת גובה מזונות היא עניין הנגזר מנסיבותיו של המקרה הקונקרטי, ולפיכך התערבות ערכאת הערעור בהחלטות הערכאה הדיונית, אשר לה הכלים לבחון סוגיות מעין אלה, מצומצמת ביותר. הדברים נכונים ביתר שאת, משמדובר בהחלטה זמנית, אשר מטבעה נשענת על ממצאים עובדתיים חלקיים, וככל שיתברר מסגרת הליך שמיעת התיק כי נפלה טעות, ניתן יהיה לשנות

זאת לעבר ולעתיד. (ראה - [רמ"ש 40790-01-21](#) [פורסם בנבו] מיום 24.1.21; [בע"מ 1078/11](#) [פורסם בנבו] מיום 27.4.11; [רמ"ש 34826-10-18](#) [פורסם בנבו] מיום 17.10.18).
בנסיבות דנן, לא מצאתי כי בהחלטת בית משפט קמא, בקביעת גובה דמי המזונות בהתחשב בהכנסות לכאוריות כאמור של הצדדים, משום טעות המחייבת התערבות כבר בשלב זה של ערכאת הערעור.

שלישית, אמנם עסקינן בבני זוג המשתייכים לעדה הנוצרית אורתודוקסית, אשר הדין האישי החל לגביהם הוא חוק המשפחה הביזנטי, הקובע בסעיף 238 כי " האנשים המחוייבים בהתאם לחוק במזונות הם: הבעל החייב במזונות אשתו בתקופת הנישואין, האב, ובאופן חריג האם העשירה...".

עם זאת, בדין קבע ביהמ"ש קמא כי יש להחיל **עקרונות** שהותו [בע"מ 919/15](#) [פורסם בנבו] חרף שמדובר בצדדים שאינם יהודים, תוך התייחסות להכנסות הצדדים וזמני השהות של הקטינים עמם.

המגמה הנוהגת היום בפסיקה היא ליישום עיקרון שוויון מגדרי שנקבע בהלכת [בע"מ 919/15](#) [פורסם בנבו] כך שימצא ביטוי גם בחיוב דמי מזונות עפ"י הדין האישי, תוך ראיית התא המשפחתי ושקלול הכנסות שני הצדדים וחלוקת זמן הורי, מתוך מטרה לספק לקטינים רמת חיים נאותה אליה הורגלו בשני הבתים.

(ראה לעניין זה **בש"א 1417/08** מיום 4.6.08, שעניינו אמנם מזונות אישה בהתאם לחוק המשפחה הביזנטי, אולם, הדברים נכונים גם בכל הנוגע למזונות קטינים, הקובע כי בחישוב גובה המזונות יש לשכלל גם עושרה של האישה ויכולתה הכלכלית, פרשנות העולה בקנה אחד עם עיקרון השוויון המגדרי ותום הלב; ראה גם פסק דינה של כב' השופטת שטמר [בעמ"ש 18762-04-12](#) [פורסם בנבו])

יובהר, כי חישוב גובה המזונות בהתאם למתווה שנקבע בע"מ 919/15 [פורסם בנבו] היה מביא לתוצאה שונה לחלוטין, וסכומים הנמוכים משמעותית מהסכום שנקבע. זאת, אף לאחר ניכוי הוצאות מדור של האם מהכנסתה נטו. שיעור המזונות שנפסק, מיישם כהלכה את רוח העקרונות שהתוו [בע"מ 919/15](#) [פורסם בנבו] תוך התחשבות בדין החל על הצדדים והתייחסות קונקרטיית והוגנת במכלול הנסיבות דכאן.

לא נעלמה מעיניי טענת המבקשת בכל הנוגע להוצאות הקטינים לטיפול פיזיותרפיה וחוג כדורגל. אולם משהאב ברישא לתגובתו הביע הסכמתו לשאת מחצית מהעלויות בגין הוצאות אלו, איני רואה להידרש לכך.

רביעית, אין עילה ומקום להתערבות בשלב זה בהחלטת ביהמ"ש קמא לפסיקת מזונות זמניים ממועד הגשת התביעה, משנקבע מפורשות כי אין באמור כדי למנוע הכרעה בטענות הצדדים בכל הנוגע לתקופת עבר מסגרת שמיעת התיק.

25. מטעמים אלו, דין הערעור להידחות אפוא.
26. חרף האמור, סבורני כי משהתקבלה החלטה בסוגיית המזונות הזמניים ללא קיום דיון, ומשאין בשלב זה צפי למועד דיון קרוב, ראוי ונכון כי ביהמ"ש יאפשר לצדדים להשמיע טענותיהם, וישקול בלב פתוח הנושא מחדש.
27. על כן, ביהמ"ש קמא יקבע מועד לדיון מוקדם ככל האפשר בתיק, ויכריע בסוגיה מחדש, במידת הצורך, לאחר שמיעת הצדדים.
28. בנסיבות אין צו להוצאות. עירבון אם הופקד יושב למפקיד.

ניתן היום, כ"ח שבט תשפ"ב, 30 ינואר 2022, בהעדר הצדדים.

ניצן סילמן 54678313
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)